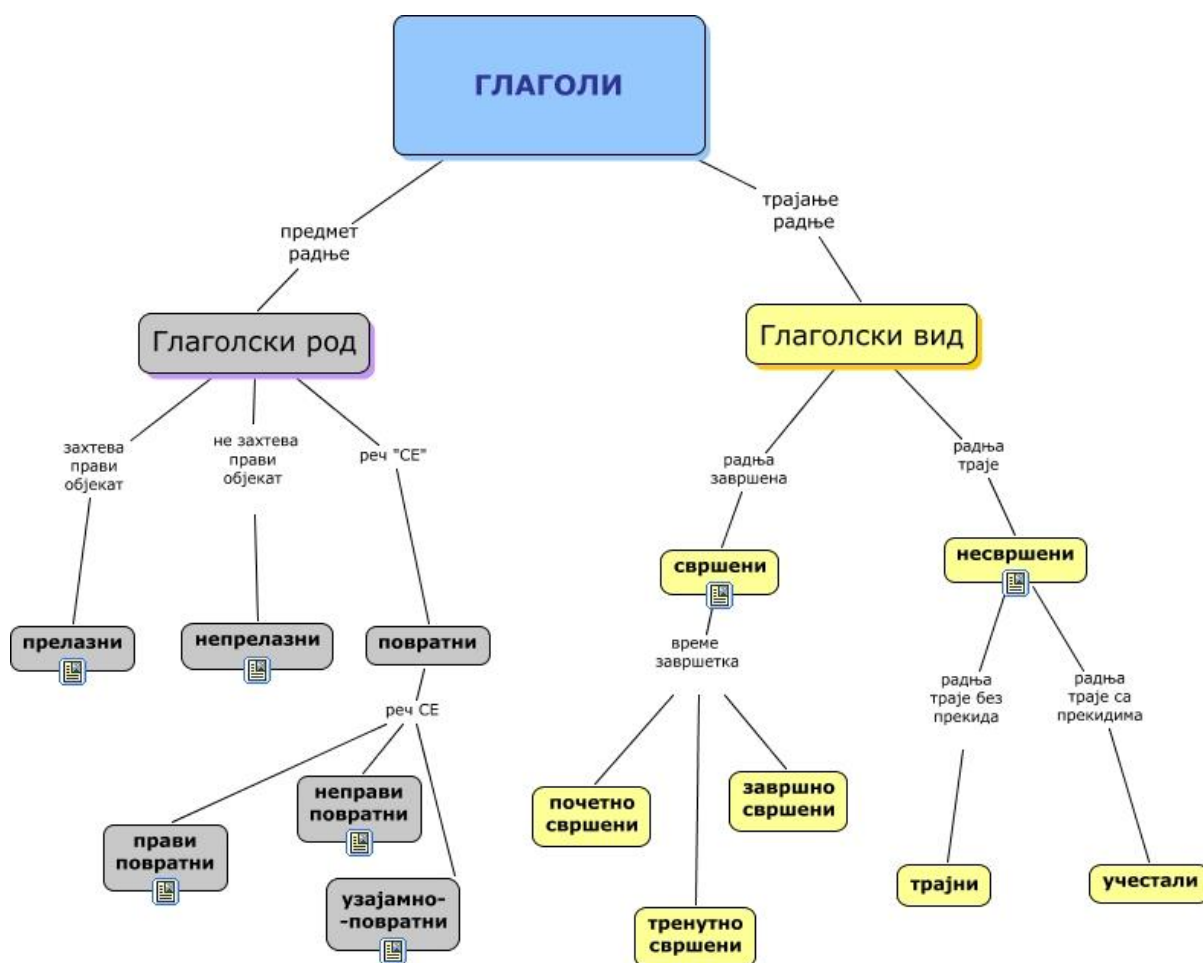

Децо,

Што се тиче **глаголског вида и рода**, мислим да смо то до сада сви савладали још у 5. разреду, а у 6. и 7. смо утврдили. Ипак, рећи ћемо да су то граматичке категорије које су својствене само глаголима. Глаголски вид означава да ли радња једног глагола још увек траје или се завршила, док глаголски род показује да ли радња једног глагола прелази на неки објекат или не.

Следећа схема може да вам помогне да схватите ову подела, а испод схеме имате и линкове Супер школе у којима можете погледати још једном објашњења за глаголски вид и род.

Линкови:

Глаголски вид (https://youtu.be/Z_MmNj9_Isc)

Глаголски род (<https://youtu.be/ycXecRxKztQ>)

Што се тиче **глаголских облика**, током 5. и 6. разреда су обрађени сви глаголски облици, и лични и нелични. Сећате се да смо више пута поновили да нелични глаголски облици не могу да се мењају по лицима и да имају један облик, али и да **НЕ МОГУ ДА ГРАДЕ ПРЕДИКАТ**. Док лични глаголски облици могу да се мењају по лицима и могу да граде предикат.

Глаголски облици

Лични	Нелични
<ul style="list-style-type: none"> • Мењају се по лицима: • То су сва глаголска времена и глаголски начини • то су увек предикати у реченицама;	<ul style="list-style-type: none"> • Не мењају се по лицима; то су: • Инфинитив • Глаголски придеви (радни и трпни) • Глаголски прилози (садашњи и прошли) • сами никада не могу бити предикати у реченицама;

Погледајте и следећу табелу у којој је дата подела глаголских облика.

У њој је инфинитив, као основни облик глагола, стављен у посебну колону, али смо већ учили да он спада у неличне глаголске облике.

ГЛАГОЛСКИ ОБЛИЦИ

	Глаголски облик	пример	Врста глаголског облика у односу на промену по лицима, и у односу на састав
	Инфинитив (неодређени глаголски облик)	(про)читати	нелични, прост; (инфинитивна основа + -ти/-ћи)
ГЛАГОЛСКА ВРЕМЕНА	Презент (садашње време)	(про)читам	лични, прост; (презентска основа + -м, -ш, -; -мо, -те, -е/-у/-ју)
	Аорист (пређашње свршено време)	(про)читах	лични, прост; инфинитивна основа + -х, -; -смо, -сте, -ше или: -ох, -е, -е; -осмо, -осте, -оше)
	Имперфекат (пређашње неsvршено време)	читах	лични, прост; инфинитивна основа + -ах, -аше, -аше; -асмо, -асте, -аху; -јах, -јаше, -јаше; -јасмо, -јасте, -јаху; -ијах, -ијаше, -ијаше; -ијасмо, -ијасте, -ијаху
	Перфекат (прошло време)	(про)читао сам	лични, сложен; краћи облик презента помоћног глагола <i>јесам</i> + глаголски придев радни глагола који се мења)
	Плусквамперфекат (давни прошло време)	био сам (про)читао / бе(ја)х (про)читао	лични, сложен; перфекат помоћног глагола <i>бити</i> + глаголски придев радни; имперфекат помоћног глагола <i>бити</i> + глаголски придев радни
	Футур I (будуће време)	ћу (про)читати/ (про)читаћу	лични, прост и сложен; краћи облик презента помоћног глагола <i>хтети</i> + инфинитив; инфинитивна основа + -ћу, -ћеш, -ће, -ћемо, -ћете, -ће
	Футур II (егактив)	будем (про)читао	лични, сложен; презент помоћног глагола <i>бити</i> + глаголски придев радни
НЕЛИЧНИ ГЛАГОЛСКИ НАЧИНИ	Императив (заповедни начин)	(про)читај	лични, прост; -/, -ј, -; -јмо, -јте, -/ (презентска основа + -/, -и, -; -имо, -ите, -/
	Потенцијал (могући начин)	бих (про)читао	лични, сложен; аорист помоћног глагола <i>бити</i> + глаголски придев радни
	Глаголски прилог садашњи	читајући	нелични, прост; 3. лице множине презента + -ћи
НЕЛИЧНИ ГЛАГОЛСКИ ОБЛИЦИ	Глаголски прилог прошли	прочитавши	нелични, прост; инфинитивна основа + -вши/-авши
	Глаголски придев радни	(у)питао	нелични, прост; (инфинитивна основа + наставци за мушки, женски и средњи род: -о, -ла, -ло; -ли, -ле, -ла)
	Глаголски придев трпни	(про)читан прекинут	нелични, прост; основа + наставци за род: -и, -на, -но; -ни, -не, -на; -еи, -ена, -ено; -ени, -ене, -ена; -т, -та, -то; -ти, -те, -та

Трећа наставна јединица која ће бити обрађена се тиче **непроменљивих врста речи**. Ми смо већ обрадили све непроменљиве врсте речи, све имате записано у свесци и сећате се да нам је посебан проблем представљало то да направимо **разлику између прилога и предлога**.

НЕПРОМЕНЉИВЕ РЕЧИ (НЕ МЕЊАЈУ НИ ОБЛИК НИ ЗНАЧЕЊЕ)

НЕКИ ПРИЛОЗИ

ПРЕДЛОЗИ

УЗВИЦИ

ВЕЗНИЦИ

РЕЧЦЕ

Непроменљиве речи

Предлози

Предлози су непроменљиве врсте речи које изражавају однос између бића, ствари и појава и утичу на падеж речи уз коју стоје. Стоје уз именице и заменице.

Прилози

Прилози су непроменљиве врсте речи које означавају место, време, начин, узрок или количину вршења радње. Стоје уз глаголе.

Узвици

Узвици су поједини гласови или скупови гласова којима се изражавају лична осећања или расположења.

Речце

Речце су речи које изражавају лични став говорника према ономе што говори.

Везници

Везници су речи које служе као везе између појединих речи у реченици, као и веза између реченица.:

Примери:

Предлози:

од, до, из, испред, иза, изнад, испод, између, поред, пре, после, осим, уз, кроз, на, о, по, при, у, с, за, ради, због, код, на...

Прилози:

овде, онде, негде, нигде, унутра, напољу, тамо, напред, свеједно, лево, десно, далеко, близу, јуче, тек, лако, брзо, мало, зато...

Узвици

јао, јој, ој, ух, ах, ох, уф, ура, уа, вау, опа, оп, упс, охо, мрш, куш, иш, мац, еј, хеј...

Везници

и, па, те, ни, нити, или, само, зато, тек, а, али, него, но, већ, да, кад, иако...

Речце

да, не, ваљда, дакле, међутим, само, једино, као, ено, ето, гле, баш, још...

И на крају нам је остао правопис, тачније **интерпункцијски знак тачка и запета**. Погледајте у својим Граматикама лекцију о овом знаку на 180. страни. Тамо ћете видети примере реченица у којима се овај знак употребљава. До сада сте учили када користимо тачку, а када запету. Овај интерпункцијски знак се користи када нам је превише да ставимо тачку, тј. када тај део реченице није толико независан да би се одвојио тачком, али када ни запета није довољна, односно преслаба је да бисмо је ставили.

Ознака за овај интерпункцијски знак је **;** и вероватно сте га већ виђали.

Тог дана се догодило толико лепих ствари да нисам могла да поверујем; најлепши дан у мом животу.

Такође, овај знак може да се користи и при набрајању, нпр:

Имали смо домаћи задатак из следећих предмета:

- 1) из српског језика;*
- 2) из математике;*
- 3) из географије;*
- 4) из биологије.*

Домаћи задатак из ових лекција ћете добити на крају седмице када све ово видите на ТВ програму.

Поздрав!

